

STAVOVI O VOLONTIRANJU I VREDNOVANJU VOLONTERSKEG RADA STUDENATA SVEUČILIŠTA U ZADRU

VILMA KOTLAR
Sveučilište u Zadru
IVICA MILANJA
Studentsko savjetovište
Sveučilište u Zadru
KREŠIMIR JAKŠIĆ
MARIJA BIONDA
Sveučilište u Zadru

UDK: 364.467-057.875
Prethodno priopćenje

Primljeno: 7.9.2016.
Prihvaćeno: 20.12.2016.

U istraživanju o volontiranju i vrednovanju volonterskog rada studenata Sveučilišta u Zadru sudjelovalo je 340 studenata preddiplomskih i diplomskih studija s gotovo svih sastavnica te 136 nastavnika iz različitih područja znanosti i akademskih zvanja. Rezultati pokazuju da je u razdoblju od početka studiranja 53% ispitanih studenata volontiralo. Imaju raznovrsna volonterska iskustva, ne samo na sveučilištu i u lokalnoj zajednici, već i u inozemstvu. Povezanost volonterskih aktivnosti s područjem studiranja podjednako im je važna i nevažna, a dominira želja za uključivanjem u kratkoročne aktivnosti i aktivnosti humanitarnog karaktera, potom aktivnosti koje uključuju rad s djecom i aktivnosti koje organiziraju sami studenti. Trećina ispitanih planira se uključiti u aktivnosti koje organiziraju nastavnici na Sveučilištu, ali i volonterske aktivnosti u zajednici i u inozemstvu. Interes postoji i za kulturno-umjetničke sadržaje, sportske, aktivnosti zaštite okoliša, volontiranje u području socijalne skrbi te sa starijima i nemoćnima. Unatoč interesu, istraživanje pokazuje da je potrebno unaprijediti informiranje studenata o volontiranju i volonterskim treninzima za mlade, osobito u skupini studenata-nevolontera. Usporedba stavova nastavnika i studenata pokazala je da obje skupine prepoznaju osobni i društveni značaj volontiranja, za akademsku, i za širu zajednicu. Kod nastavnika postoji interes za informiranjem i stručnim usavršavanjem o temi volontiranja studenata, te društveno korisnom učenju kao nastavnoj metodi. Studenti su željeli da se društveno korisno učenje razvija na Sveučilištu na način da na svakom studijskom programu postoje kolegiji koji koriste tu nastavnu metodu, i to

tako da se volontiranje organizira u obliku izbornog kolegija. Dio nastavnika spremni su i žele navedene oblike rada uvrstiti u nastavu, ali žele da im se osigura stručna, administrativna ili logistička pomoć. Nastavnici i studenti složili su se s tvrdnjom da je potrebno nagrađivati (i time poticati) volontiranje. Obje skupine daju prednost pisanim potvrđama i zahvalnicama nad ostalim oblicima nagrađivanja.

KLJUČNE RIJEČI: *volontiranje studenata, stavovi o volontiranju, društveno korisno učenje, vrednovanje volonterskog rada studenata, visoko obrazovanje*

UVOD

Gotovo je nemoguće razmišljati o civilnom društvu, a da se pri tom ne razmišlja o aktivnim pojedincima i grupama koje djeluju na volonterskoj osnovi. Volontiranje danas pretpostavlja organizirane aktivnosti koje imaju tri značajke: dobrovoljnost, dobrobit druge osobe ili opću dobrobit te besplatno obavljanje usluge ili aktivnosti. Značaj volonterstva prepoznale su velike i značajne organizacije. Tako su Ujedinjeni narodi sada već davnu 2001. godinu proglasili godinom volontera, a Europska unija je 2011. godinu proglasila Europskom godinom volonterstva. Prepoznali su to i mnogi pojedinci diljem svijeta koji ulažu svoje vrijeme, trud, znanje i vještine pomažući drugima. Volontiranje je prepoznato kao građanska vrlina jer se njime pridonosi razvoju zajednice, zbog čega je mlade od najranije dobi potrebno poticati na volonterski rad (Pološki Vokić, Marić i Horvat 2013). Prepoznaju li nastavnici i studenti važnost volonterstva, kao ona društvena skupina koja u sebi nosi veliki potencijal i energiju i koja predstavlja budućnost društva?

Poticanjem studenata na uključivanje u volonterske aktivnosti promiče se ne samo zalaganje pojedinaca u zajednici nego i civilna misija sveučilišta. To je ona misija prema kojoj je sveučilište poznato i priznato od šire zajednice i koju ne smije zanemariti (Ćulum i Ledić, 2010a, 2011). Istraživanje britanskih sveučilišta, primjerice, pokazalo je da se u sustavu visokog obrazovanja može zabilježiti zadovoljavajući broj aktivnosti promicanja i vrednovanja volontiranja (Holdsworth i Quinn 2010), dok istraživanje provedeno na najvećem hrvatskom sveučilištu pokazuje da se volontiranje ne promiče dovoljno kroz obrazovni sustav (Zrinščak i Lakoš 2012). Što čine i što moraju činiti hrvatska sveučilišta kako bi potaknula volonterstvo i omogućila njegov kontinuitet?

Prvi je korak istraživanje postojećeg potencijala kako bi se iz te jezgre potaknuo daljnji razvoj. Stoga se istraživanjima treba provjeriti volontiraju li studenti, odnosno jesu li voljni na taj se način uključiti u život akademske i šire društvene

zajednice, istovremeno razvijajući svoje kompetencije.

Prvo sustavno komparativno istraživanje volontiranja studenata u kojem je sudjelovala i Hrvatska provedeno je od 2006. do 2007. godine. U svakoj od 14 ispitivanih europskih zemalja bilo je obuhvaćeno najmanje 600 studenata različitih disciplina: društvenih znanosti, prirodnih znanosti, ekonomije, humanističkih i tehničkih znanosti. Uzorak ispitanika u našoj zemlji činili su studenti koji pohađaju sveučilišne studije Sveučilišta u Zagrebu te stručne studije na Tehničkom veleučilištu i Društvenom veleučilištu (Zrinščak i Lakoš, 2012) Nakon ovog istraživanja provedena su još neka, primjerice istraživanje među studentima Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci o volontiranju studenata s djecom i mladima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (Skočić – Mihić, Lončarić i Rudelić 2011), istraživanje o motivaciji volontiranja studenata diplomskih studija Sveučilišta u Zagrebu (Pološki Vokić, Marić i Horvat, 2013), te istraživanje o vrednovanju izvannastavnih (volonterskih) aktivnosti studenata provedeno na sveučilištima u Zadru, Splitu i Rijeci (Kotlar i Čulum 2014).

Iz dosadašnjih je istraživanja vidljivo da se studenti uključuju u dva oblika volontiranja – jedno je volontiranje u zajednici, a drugo je volontiranje na sveučilištu. Istraživanja također upućuju i na treći oblik volontiranja, a to je onaj koji povezuje sveučilište i zajednicu. Radi se o obliku učenja koji u redovne nastavne sadržaje uključuje volonterske aktivnosti ili neki drugi oblik društveno korisnog učenja koji se događa u zajednici. To je oblik učenja koji se u literaturi naziva *academic service learning* (Haski-Leventhal i sur. 2010), što prevodimo kao društveno korisno učenje (Mikelić, Preradović 2009) ili učenje zalaganjem u zajednici (Čulum i Ledić 2010b). Karakterističan je za američki obrazovni sustav, ali ga nalazimo i u Australiji, Velikoj Britaniji, Nizozemskoj itd. Istraživanja o društveno korisnom učenju pokazuju da taj oblik nastave zahtjeva puno više administracije i pripreme za izvođenje nastave, zbog čega je potrebno osigurati logističku podršku nastavnicima (Lamsam, 1999; Santora 2008).

Prethodno spomenuto komparativno istraživanje volontiranja studenata u 14 zemalja pokazalo je da čak 80% studenata koji volontiraju kombiniraju aktivnosti unutar sveučilišta i izvan sveučilišta. Ovo istraživanje pokazuje i da interes studenata za volontiranje postoji, iako je različit u različitim zemljama. Vrijeme koje zagrebački studenti-volonteri „poklanjaju drugima“ kreće se od nekoliko sati tjedno do nekoliko sati dnevno. Među studentima koji volontiraju najpopularnije su relativno neobavezne i ograničene volonterske aktivnosti – studenti volontiraju uglavnom neredovito i neformalno, a najviše za gradsku četvrt, odnosno

lokalnu aktivističku grupu, te u domovima za starije i nemoćne, prenočištima i sličnim organizacijama. Ipak, čak 57,7% zagrebačkih studenata nije volontiralo tijekom razdoblja od 12 mjeseci koje je prethodilo istraživanju. Interesantno je vidjeti koje mjesto zauzima volontiranje u ljestvici vrijednosti studenata – svega 10% studenata svrstava volontiranje među najpopularnije načine korištenja slobodnog vremena (Zrinščak i Lakoš 2012). Istraživanja pokazuju i da studentice češće volontiraju od studenata (Zrinščak i Lakoš 2012; Pološki Vokić, Marić i Horvat 2013), a prijašnje iskustvo volontiranja pokazalo se kao prediktor budućeg volontiranja (Wilson, 2000., prema Haski-Leventhal i sur. 2008).

O volontiranju se može govoriti kao načinu provođenja slobodnog vremena te kao načinu promocije vlastitih kompetencija. Studenti se sve više uključuju u volontiranje smatrajući da će podaci o volontiranju u životopisu olakšati daljnje obrazovanje, traženje posla, a samo volontiranje pomoći pri stjecanju raznih vještina. U Velikoj Britaniji, primjerice, 31% studentske populacije volontira. Prosječno godišnje vrijeme volontiranja je 44 sata, od čega 78% studenata volontira iz želje da pomognu zajednici, dok je 66% njih istaknulo da su se uključili u volonterske aktivnosti radi razvoja vlastitih kompetencija (Ellison i Kerr, 2014). Prema nekim istraživanjima (Zrinščak i Lakoš, 2012; Kotlar i Čulum, 2013; Pološki Vokić i sur. 2013) studenti volontiraju prvenstveno iz altruističnih razloga, iz vlastitog uvjerenja, odnosno pozitivnih stavova prema volontiranju i njegovim vrijednostima, ali i radi razvoja vlastitih kompetencija, širenja socijalnih mreža, stvaranja kulturnog kapitala itd. Ellison i Kerr (2014) zaključuju da se većina studenata odlučuje na volontiranje zbog sveukupnih koristi koje imaju od volonterskog iskustva, a ne isključivo zbog altruističnih razloga ili isključivo razvoja vlastitih kompetencija.

Kako je sveučilište zajednica nastavnika i studenata, važni su stavovi i jednih i drugih o volontiranju studenata i vrednovanju volonterskog rada. Dvije trećine svih ispitanih zagrebačkih studenata izjavilo je da ih profesori na nastavi nisu pozvali na volontiranje, a statistička analiza potvrdila je da postoji statistički značajna razlika u odgovorima studenata- volontera i studenata-nevolontera jer su volonteri češće bili na nastavi gdje je profesor pozvao na volontiranje. Pri tome čak 53% ispitanih studenata smatra da bi bilo korisno ili vrlo korisno da ih profesori pozovu na volontiranje (Zrinščak i Lakoš 2012). U istraživanju o vrednovanju volonterskih aktivnosti Kotlar i Čulum (2014) kvalitativnim su putem utvrdile stavove studenata-volontera o vrednovanju volonterskog rada studenata, prema kojima sudionici istraživanja smatraju da volontiranje treba poticati i nagrađivati,

ali je ovisno o vrsti volontiranja, intenzitetu i sadržajima, potrebno odabrati primjerenu vrstu nagrade. Stavovi o načinu vrednovanja volonterskog rada studentskih predstavnika bili su podijeljeni, što zbog straha od mogućnosti zloupotrebe, toliko i zbog nedovoljnog prepoznavanja uloge studenata u upravljanju visokim obrazovanjem, važnog aspekta Bolonjskog procesa koji nije dovoljno zaživio na hrvatskim sveučilištima (Kotlar i Buljan 2013).

Koliko je zanimljivo proučavanje uključenosti u volontiranje te stavova o volontiranju, toliko je zanimljivo istražiti i razloge neuključenosti, odnosno zapreke za volontiranje. Prijašnja istraživanja pokazuju da su najčešće navođene zapreke nedostatak vremena i nedostatak interesa. U istraživanju Skočić Mihić, Lončarić i Rudelić (2011) gotovo polovica riječkih studenata (43%) ne navodi prepreke u volontiranju, pri čemu 17% ispitanika eksplicitno navodi da ne vide razloge zbog kojih ne bi volontirali. Trećina studenata kao najveću prepreku volontiranju navodi nedostatak (slobodnog) vremena, dok manji broj (24%) studentica kao ostale prepreke navodi nedostatak informacija, udaljenost, lošu organizaciju volontiranja i nevrednovanje volonterskog rada. Rezultati ovog istraživanja govore da čak 98% studenata preporučuje volontiranje i drugim studentima, a njih 90% ima pozitivna iskustva. Niti jedna od ovih zapreka ne mora biti nepremostiva. Zato je potrebno utvrditi aktivnosti u koje bi se studenti rado uključivali, odnosno za koje postoji interes. S obzirom na širinu studijskih grupa i programa na raspolaganju, veliko je područje i zasigurno nemali broj potencijalnih volontera.

Sukladno već provedenim istraživanjima, ovim smo istraživanjem željeli utvrditi iskustvo, osnovne oblike, razloge i mogućnosti uključivanja studenata u volonterske aktivnosti na Sveučilištu u Zadru te utvrditi spremnost nastavnika za organiziranje studentskih volonterskih aktivnosti i uvođenje oblika društveno korisnog učenja (eng. *academic service learning*) u nastavu. Pored toga, provedenim istraživanjem prikupili su se podaci o stavovima studenata i nastavnika Sveučilišta u Zadru o volontiranju i vrednovanju volontiranja studenata kako bi se smjernice za razvoj volonterstva na Sveučilištu uvrstile u strateške dokumente, akcijske planove i pravilnike Sveučilišta u Zadru i njegovih sastavnica. Kako nismo naišli na istraživanja koja uspoređuju stavove studenata i nastavnika o volontiranju i vrednovanju volonterskog rada studenata, ovim istraživanjem ovoj temi dajemo izvorni doprinos.

METODA

Ispitanici

U istraživanju je sudjelovalo 340 studenata preddiplomskih i diplomskih studija (od ukupno 5483; 6,2%), s gotovo svih sastavnica Sveučilišta u Zadru te 136 nastavnika (od ukupno 412; 33%). U Tablici 1. prikazana je struktura uzorka nastavnika prema zvanju i prema području znanosti matične sastavnice iz koje se vidi da udio pojedinih kategorija u uzorku odgovara udjelu kategorije u populaciji. Uzorak je sačinjavalo 97 nastavnica (71%) i 39 nastavnika (29%), čiji raspon dobi iznosi od 26 do 65 godina ($M = 41.39$, $Mdn = 40$, $SD = 8.81$). U uzorku studenata je bilo 276 studentica (77%) i 64 studenata (23%), od kojih 251 (74%) studira na preddiplomskoj, a 89 (26%) na diplomskoj razini. U uzorku su zastupljeni studenti s gotovo svih studija koji se izvode na Sveučilištu u Zadru, a pripadaju društvenom, humanističkom, tehničkom, biotehničkom, biomedicinskom i interdisciplinarnom području znanosti. Raspon dobi je od 18 do 50 godina ($M = 22.14$, $Mdn = 21$, $SD = 3.63$). Istraživanje je provedeno u travnju i svibnju 2016. godine.

TABLICA 1. Struktura uzorka nastavnika s obzirom na zvanje i područje znanosti matične sastavnice (N = broj ispitanika u uzorku)

Zvanje nastavnika	N	% u uzorku	% u populaciji	Područje znanosti matične sastavnice	N	% u uzorku	% u populaciji
Znanstveno-nastavno ili umjetničko-nastavno	76	56	55	Humanističko područje	76	56	54
Nastavno	27	20	16	Društveno područje	36	26	24
Suradničko	33	24	29	Tehničko, bioteh., biomedicinsko ili interdis. područje	24	18	22
UKUPNO	136				136		

Mjerni instrumenti

Za potrebe istraživanja izrađena su dva *on-line* anketna upitnika, jedan za skupinu nastavnika, a drugi za skupinu studenata. U izradi upitnika neke su čestice preuzete iz već provedenih sličnih istraživanja te prilagođene (Mažar, 2011; Zrinščak i Lakoš, 2012; Jakšić i Penezić, 2016). Anketni upitnici sastojali su se od pitanja zatvorenog tipa i nekoliko pitanja otvorenog tipa kojima su se omogućili komentari ispitanika. Radi provjere tehničkih detalja i jasnoće postavljenih pitanja provelo se pilot istraživanje na manjem broju nastavnika i studenata, a prema prikupljenim odgovorima i komentarima pripremile su se konačne verzije upitnika. Pitanja (mogućnost odabira jednog i/ili više odgovora) u upitnicima se odnose na osnovne karakteristike ispitanika, dosadašnja volonterska iskustva u razdoblju od početka studiranja (za studente), razloge (ne)volontiranja, mogućnosti i oblike volontiranja (za studente), poticanje i organiziranje volontiranja i društveno korisnog učenja (za nastavnike) te stavove o volontiranju i vrednovanju volonterskog rada (skala Likertova tipa od 4 stupnja; 1 – „u potpunosti se ne slažem“, 4 – „u potpunosti se slažem“) za obje skupine ispitanika.

Metode prikupljanja i obrade podataka

Unatoč zadovoljavajućoj strukturi ispitanika u obje skupine, potreban je oprez prilikom mogućeg generaliziranja podataka jer nisu ostvareni uvjeti slučajnog odabira ispitanika. Upitnici su distribuirani e-mailom studenata i nastavnika, a kako ne postoji cjelovita baza e-maila svih studenata, upitnik se toj skupini dostavljao i društvenom mrežom Facebook, koju isto tako ne koriste svi studenti.

Obrada prikupljenih podataka provedena je statističkim programom Statistica ver. 12.6 proizvođača StatSoft i R 3.3.1. Provjerom normalnosti distribucija prikupljenih podataka za stavove studenata i profesora utvrđeno je statistički značajno odstupanje zbog čega su razlike među ovim dvjema skupinama testirane Mann-Whitney U testom. S obzirom na velik broj usporedbi (29), provedena je Bonferroni korekcija granične p vrijednosti, te su kao značajne uzete one razlike s $p < .00170$. Osim same značajnosti razlika, izračunali smo i pripadajuću im veličinu efekta (Cliffov delta) koristeći se „*effsize*“ paketom u statističkom programu R. Dobiveni rezultati prikazani su u Prilogu 1.

Sukladno rezultatima nekih prethodnih istraživanja na određenim česticama testirana je razlika u stavovima studenata-volontera i studenata-ne-volontera te

nastavnika prema područjima znanosti. Tijekom testiranja ovih razlika, kao i tijekom provođenja ostalih statističkih analiza, nije provedena Bonferroni korekcija te je kao granična p vrijednost uzet $p < .05$.

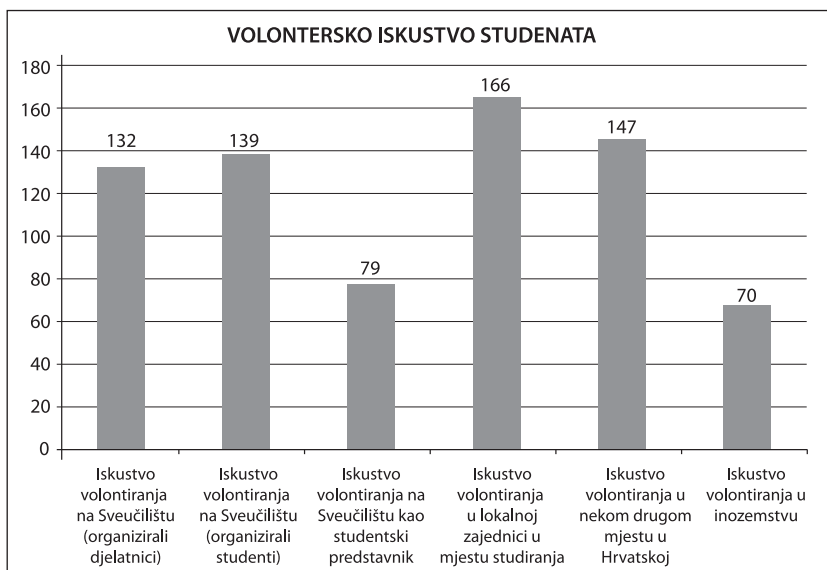
REZULTATI I RASPRAVA

Studenti: dosadašnja iskustva i planovi za budućnost

Od početka studiranja 53% ispitanih studenata je volontiralo, a njih 47% nije. Ova informacija poslužila je za kategorizaciju studenata u skupine volonteri i nevolonteri, iako se informacija odnosi samo na razdoblje studiranja pa je moguće da su u skupinu ne-volontera ušli i ispitanici koji imaju volontersko iskustvo iz razdoblja prije studiranja. Pa ipak, odlučili smo se na ovu kategorizaciju iz razloga što je cjelokupno istraživanje fokusirano na akademsku zajednicu i razdoblje studiranja. Među ispitanicima – volonterima nije se pravila distinkcija prema broju sati volontiranja jer su prethodna istraživanja provedena u Hrvatskoj pokazala da se iza velikih brojeva nerijetko krije niska učestalost volontiranja (Zrinščak i Lakoš 2012).

Među studentima-volonterima 85% su žene, a 15% muškarci. Kod studenata-nevolontera u većini su žene, njih je 76%, a muškaraca je 24%. S obzirom na to da u uzorku dominiraju studentice, dodatnom statističkom analizom provjerilo se postoji li značajna razlika između studentica i studenata. Utvrđeno je da studentice češće volontiraju ($\chi^2(1, N = 334) = 4.63, p = 0.031$), što su pokazala i istraživanja o volontiranju studenata Sveučilišta u Zagrebu (Zrinščak i Lakoš, 2012; Pološki-Vokić, Marić i Horvat, 2013). U uzorku studenata diplomskih studija značajno je više volontera nego ne-volontera ($\chi^2(1, N = 333) = 20.85, p = 0.000$), što nije slučaj u uzorku studenata preddiplomskih studija.

Studenti koji su volontirali od početka razdoblja studiranja, imaju raznovrsna volonterska iskustva, ne samo na sveučilištu, u lokalnoj zajednici već i u inozemstvu (Grafikon 1.) gdje je 70 studenata (21%) volontiralo ili sudjelovalo na međunarodnim treninzima za mlade volontere. Većina iskustava je u svim kategorijama „u potpunosti pozitivna“ i „uglavnom pozitivna“, dok svega 3 – 5% studenata navodi „uglavnom negativna“ i „u potpunosti negativna iskustava“, što je sukladno rezultatima istraživanja riječkih studenata-volontera (Skočić-Mihić, Lončarić i Rudelić 2011).

GRAFIKON 1. Volontersko iskustvo studenata i studentica (N = 340)

TABLICA 2. Pearsonov hi-kvadrat među ispitivanim varijablama (odgovor „Da“: studenti-volonteri/ studenti-ne-volonteri)

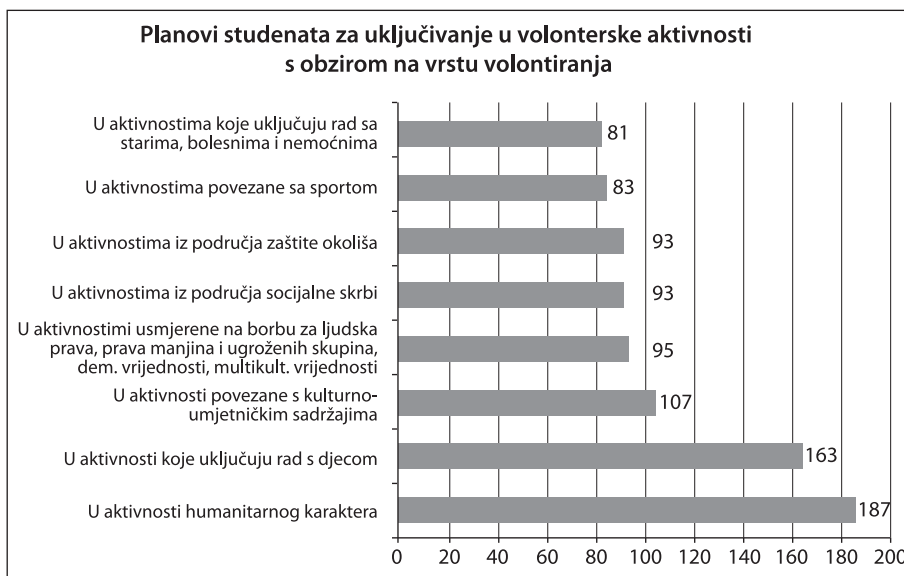
		V	N-V	Da: Studenti volonteri/ Studenti-ne-volonteri			
				Pearson χ^2	p	df	
Znate li gdje možete naći informacije o volontiranju na Sveučilištu? (N = 333)	Da	116	86	30	33.26	0,000**	1
	Ne	217	89	128			
Znate li gdje možete naći informacije o volontiranju izvan Sveučilišta? (N = 333)	Da	177	126	51	52.61	0,000**	1
	Ne	156	49	107			
Znate li gdje možete naći informacije o međunarodnim treninzima za mlade? (N = 332)	Da	88	65	23	21.49	0,000**	1
	Ne	244	110	134			

Legenda: V – volonteri; N-V – ne-volonteri; ** $p < .01$

Informacije o volontiranju u svim slučajevima u značajno većem broju znaju pronaći studenti-volonteri u odnosu na studente-ne-volontere (Tablica 2.). Svega 34% studenata navodi da znaju gdje mogu naći informacije o volontiranju na Sveučilištu, dok ih informacije o volontiranju u zajednici zna naći 52%. Također nedovoljno, svega njih 25% zna gdje može naći informacije o međunarodnim volonterskim treninzima za mlade, dok je njih 27 (8%) sudjelovalo na treninzima te vrste. Ovi rezultati upućuju na potrebu unaprjeđenja informiranja studenata i studentica o volontiranju i (međunarodnim) volonterskim treninzima za mlade, naročito studenata-ne-volontera koji, očekivano, iskazuju nižu razinu informiranosti, ali od kojih se čak 74% planira uključiti u volontiranje do kraja studija.

Do kraja studiranja 85% studenata planira se uključiti u neki vid volonterskih aktivnosti, što je više u odnosu na to koliko ih je do sada volontiralo (53%) i pokazuje pozitivan trend. Ta razlika ujedno je i statistički značajna ($\chi^2(1, N = 340) = 82.09$ $p = 0.00$). Studentima koji planiraju volontirati povezanost volonterskih aktivnosti s područjem studiranja studentima je važna (27%) koliko i nevažna (27%), što upućuje da im je u budućnosti potrebno podjednako omogućiti da se uključe na aktivnosti i jedne i druge vrste. Među studentima kojima je povezanost volonterskih aktivnosti s područjem studiranja važna, najviše je studenata koji studiraju pedagogiju (15%), anglistiku (15%) i germanistiku (11%).

Grafikoni 2a i 2b prikazuju u koje se volonterske aktivnosti studenti planiraju uključiti, ovisno o njihovu trajanju, razdoblju volontiranja, lokaciji i vrsti aktivnosti. Dominira želja za uključivanjem u kratkoročne aktivnosti i aktivnosti humanitarnog karaktera, potom aktivnosti koje uključuju rad s djecom i aktivnosti koje organiziraju sami studenti.

GRAFIKON 2a. Planovi studenata za uključivanje u volonterske aktivnosti s obzirom na mjesto, trajanje i razdoblje volontiranja**GRAFIKON 2b.** Planovi studenata za uključivanje u volonterske aktivnosti s obzirom na vrstu volonterskih aktivnosti

Od onih 15% koji se ne planiraju uključiti u volonterske aktivnosti do kraja studiranja, manji dio njih kao razloge navodi to što uskoro dovršavaju studij, a svega nekolicina navodi kako im se „ne da“, „ne zanima ih“ ili „nemaju interesa“ za tu vrstu aktivnosti. Većina ostalih kao glavni razlog ne-volontiranja navodi nedostatak vremena uzrokovan radom (jer moraju raditi uz studij), obiteljskim obavezama (imaju djecu) ili opterećenošću učenjem koje im ne ostavlja slobodnog vremena. Navedeni razlozi preklapaju se većim dijelom s rezultatima istraživanja riječkih studenata koji također kao najčešći razlog ne-volontiranja navode nedostatak vremena (Skočić Mihić, Lončarić i Rudelić 2011).

Po uzoru na ispitivanje studenata Sveučilišta u Zagrebu o volontiranju (Zrinščak i Lakoš 2012) postavljena su pitanja o pozivanju nastavnika na volontiranje i procijeni koristi te inicijative. Iz Tablice 3. vidimo da su i u Zadru, kao i u Zagrebu, u većini studenti koji nisu prisustvovali nastavi na kojoj je nastavnik pozvao na volontiranje.

Jednako tako, dodatna je analiza ($\chi^2(1, N = 340) = 22.19, p = 0.00$) pokazala da postoji statistički značajna razlika između odgovora studenata volontera (onih koji su naveli da imaju volontersko iskustvo) od studenata-ne-volontera jer su volonteri češće bili na nastavi kada je profesor pozvao na volontiranje. Dok u Zagrebu 53% studenata inicijativu pozivanja na volontiranje smatra korisnom ili vrlo korisnom, slično u Zadru smatra 87% studenata.

TABLICA 3. Usporedba odgovora studenata zagrebačkog i zadarskog sveučilišta na pitanje „Jeste li bili na nastavi gdje je profesor pozvao na volontiranje“

	<i>Zagreb (N = 600)</i>	<i>Zadar (N = 340)</i>	<i>Zadar: volonteri</i>	<i>Zadar: ne-volonteri</i>
Da	25.7%	37.06%	87	39
Ne	72.8%	61.47%	88	119
Bez odgovora	0.8%	1.47%	n/a	n/a

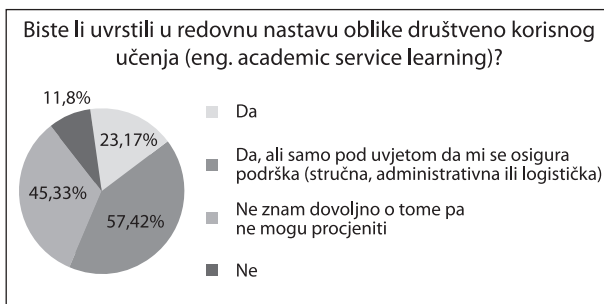
Usporedbom stavova nastavnika i studenata prema volontiranju i vrednovanju volonterskog rada studenata utvrđene su statistički značajne razlike na ukupno 4 od 29 čestica (Prilog 1), pri čemu pripadajuća veličina efekta sugerira da se radi o blago izraženim razlikama (Cliffov delta: mali .147, srednji .33, veliki .474). Izuzetak je čestica 15 („Volontiranje bi trebalo organizirati kroz nastavu kao izborni kolegij“) gdje možemo govoriti o umjereno izraženoj razlici u stavu profesora i studenata. Utvrđene sličnosti i razlike objašnjavaju se nadalje u tekstu.

Prepoznavanje vrijednosti volontiranja

Obje skupine prepoznaju osobni i društveni značaj volontiranja, kako za sveučilišnu, tako i za širu zajednicu, na što upućuje veći broj stavova među kojima nema statistički značajnih razlika (Prilog 1: stavovi 1-11). Dodatnom statističkom analizom usporedili smo stavove 1 i 4 između studenata-volontera ($N = 175$) i studenata-ne-volontera ($N = 158$), te na oba stava dobili statistički značajnu razliku. Studenti-volonteri značajno su uvjereniji da mogu pomoći u rješavanju problema lokalne zajednice u odnosu na studente-ne-volontere ($U = 11152$, $z = -3.46$, $p = .001$) što upućuje na to da se ta vrijednost volonterstva treba tek osvijestiti kod studenata-ne-volontera. Studenti-volonteri također su značajno uvjereniji da im se može povjeriti ozbiljan posao u odnosu na studente-ne-volontere ($U = 12154$, $z = -2.169$, $p = .030$) unatoč tome što se radi o dobrovoljnom i besplatnom radu. Na ovoj čestici iste je rezultate u svom istraživanju dobila Mažar (2011). Može se pretpostaviti da uvjerenje studenta-volontera proizlazi iz njihova volonterskog iskustva te u tom smjeru treba razmišljati o mogućnosti da se studentima povjere ozbiljni, odnosno složeni i odgovorni poslovi.

Povezanost nastavnih i volonterskih aktivnosti

Zanimljivo je da 33% nastavnika ne zna dovoljno o društveno korisnom učenju kao nastavnoj metodi (Grafikon 3.), a 87% njih želi dobiti više informacija i/ili edukaciju o toj metodi učenja. S obzirom na to da su samo četiri nastavnika ostavila svoj kontakt u želji da ih se obavijesti o edukaciji te vrste, interes je vjerojatno viši na razini informiranja. Smanjeni interes za edukaciju možda je uzrokovan opterećenošću nastavnika primarnim obavezama, a možda i stavom da im dodatna edukacija nije potrebna.

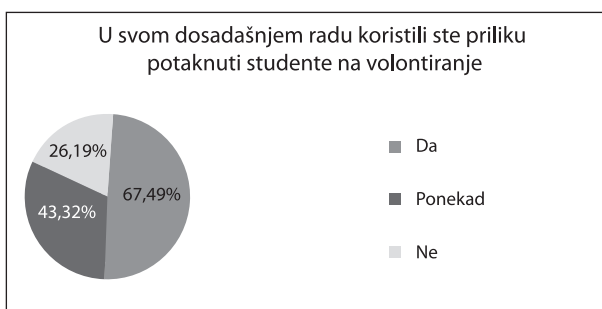
GRAFIKON 3. Društveno korisno učenje kao metoda učenja

Od nastavnika koji žele uvrstiti u nastavu ovaj oblik učenja, njih 71% svjesno je potrebe da se tom obliku nastave osigura stručna, administrativna ili logistička pomoć. Upravo su to i prethodna istraživanja o društveno korisnom učenju pokazala kao potrebno jer taj oblik nastave zahtjeva puno više administracije i pripreme (Lamsam, 1999; Santora, 2008).

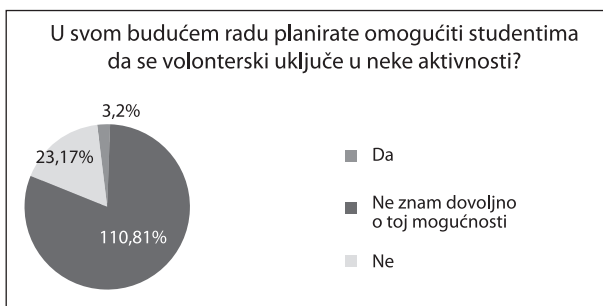
U značajno većem broju studenti smatraju da društveno korisno učenje treba razvijati na našem sveučilištu, i to na način da na svakom studijskom programu postoje kolegiji koji koriste tu nastavnu metodu (Prilog 1: stav 13) i na način da se volontiranje organizira u obliku izbornog kolegija (Prilog 1: stav 15). Generalno gledano, postoji spremnost i kod jedne, i kod druge skupine da se volonterske aktivnosti integriraju u nastavu, što je znak da imamo dovoljan broj zainteresiranih nastavnika i studenata koji bi željeli sudjelovati u ovom obliku nastave. U tom smjeru, potrebno je dalje razmišljati o tome da se nastavnicima osigura administrativna podrška za uvođenje ovih oblika nastave.

Poticanje i organiziranje volonterskog rada studenata

Grafikon 4. pokazuje da veći broj nastavnika potiče studente na volontiranje kada im se za to pruži prilika – čak 81% njih to radi redovito ili ponekad. Jednako ih toliko to planira raditi i u budućnosti, ali 17% nastavnika ne zna dovoljno o toj mogućnosti (Grafikon 5.). Zabilježena razlika u odgovorima između studenata (Tablica 3.) i nastavnika (Grafikon 4.) ovdje se vjerojatno jednim dijelom može protumačiti davanjem društveno poželjnih odgovora.

GRAFIKON 4. Poticanje studenata na volontiranje

GRAFIKON 5. Uključivanje studenata u aktivnosti koje organiziraju nastavnici (buduće aktivnosti)

Kada rangiramo srednje vrijednosti stavova (Prilog 1: stavovi 18-23) koji se odnose na poticanje i organiziranje volonterskog rada studenata, vidimo da na prvom mjestu za poticanje i organiziranje volonterskog rada obje skupine (nastavnici i studenti) vide odgovornima nastavnike, na drugome mjestu nalazi se neka zasebna služba koja bi za to trebala biti zadužena, a tek na trećem Studentski zbor. Rezultati Kruskal-Wallis testa upućuju na to da se distribucija primarne odgovornosti nastavnika (mjerena česticom 22 iz Priloga 1.) statistički značajno razlikuje između nastavnika iz različitih područja znanosti [$\chi^2(2, N = 136) = 15.46, p = .00$]. Post-hoc testom višestruke usporedbe prosječnih rangova utvrđeno je da se distribucija grupe nastavnika iz ostalih područja (tehničko, biotehničko, biomedicinsko i interdisciplinarno) znanosti ($M = 2.83, SD = .67, C = 3$) statistički značajno razlikuje (svi $p = .00$) od distribucije grupe nastavnika iz društvenih ($M = 3.47, SD = .56, C = 3$) i humanističkih znanosti ($M = 3.39, SD = .66, C = 3.5$). Za ovakav nalaz moguća su dva objašnjenja. Jedno je neujednačeni broj ispitanika u grupama, pri čemu ih je najmanje zastupljeno u grupi ispitanika iz ostalih područja ($N = 24$), što je moglo utjecati na oblik same distribucije. Drugo objašnjenje vezuje se uz rezultate prethodno provedenog istraživanja na Sveučilištu u Rijeci na temelju kojih se pokazalo da je priroda predmetnog habitusa nastavnika iz područja društvenih, humanističkih i umjetničkih znanosti snažnije povezana uz koncept civilne misije sveučilišta (Ćulum i Ledić, 2011). Vrijednosti aritmetičkih sredina dobivenih u našem istraživanju u skladu su s tim nalazom. One su posljedica veće zastupljenosti neslaganja i manje zastupljenosti slaganja sa zadanom tvrdnjom (prikaz distribucija odgovora za znanstvena područja prikazan je u Prilogu 2.).

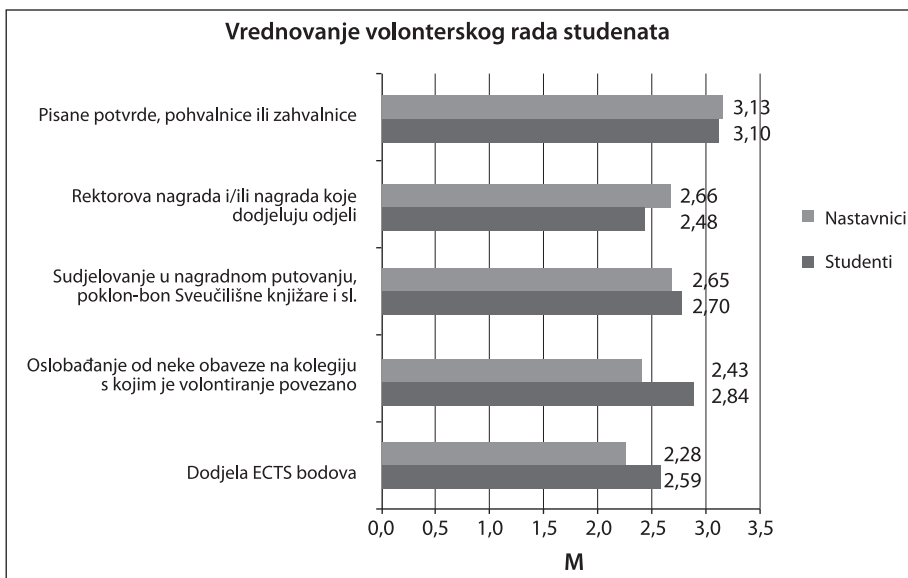
Dakle, i nastavnici i studenti slažu se da prvenstveno nastavnici trebaju poticati volontiranje studenata i pružiti im priliku da volontiraju u raznim događanjima na sveučilištu, ali smatraju i da bi bilo dobro imati zasebnu službu zaduženu za

volontiranje. Ipak, dio nastavnika smatra da nastavnici imaju previše posla da bi se bavili studentskim volontiranjem, ali studenti se u odnosu na nastavnike manje slažu s tom tvrdnjom (stav 23), što je možda posljedica toga da nisu dobro upoznati sa svim aspektima nastavničke profesije. Obje se skupine podjednako ne slažu s tvrdnjom da nitko ne treba biti posebno zadužen za volontiranje na sveučilištu, čime se prepoznaje potreba da se to pitanje regulira.

Vrednovanje volonterskog rada studenata

Razmatrajući vrednovanje volonterskog rada studenata, stavovi obje skupine upućuju da je volonterski rad potrebno nagrađivati. Stavovi skupina statistički se značajno razlikuju samo kada je u pitanju oslobađanje od neke obaveze na kolegiju (stav 29) gdje se nastavnici značajno manje slažu da je to primjeren način nagrađivanja volontiranja. Kako bismo provjerili postoji li razlika u stavovima prema nagrađivanju između studenata-volontera i studenata-ne-volontera, i ovdje smo proveli dodatnu statističku analizu, koja je pokazala da nema statistički značajne razlike između ove dvije skupine ($U = 14125$, $z = .36$, $p > .05$). Dakle, stav studenata-volontera i studenata-ne-volontera prema nagrađivanju volontiranja je podjednak, čime se otklanja sumnja da bi nagrađivanje volontiranja poticalo studente-ne-volontere na volontiranje isključivo radi nagrada, a koju je izrazio dio studenata-volontera u istraživanju Kotlar i Čulum (2014). Stavovi koji ispituju načine nagrađivanja prikazani su u Grafikonu 6.

Obje se skupine slažu da vrednovati volontiranje studenata treba prije svega pisanim potvdama, pohvalnicama ili zahvalnicama, a dodjela ECTS bodova u obje je skupine prilično nisko na ljestvici – kod studenata na četvrtom, a kod nastavnika na posljednjem mjestu (Grafikon 6). Slične su rezultate u svom istraživanju o vrednovanju volonterskog rada studenata dobile Kotlar i Čulum (2014), gdje su studenti najčešće birali pisane potvrde, pohvalnice ili zahvalnice kao najprimjereniji oblik nagrađivanja volonterskog rada, uz očekivanje da se iste upišu u dopunsku ispravu o studiju. Navedeno je istraživanje pokazalo i da studenti oslobađanje od neke obaveze na kolegiju ili dodjelu ECTS bodova predlažu rjeđe, odnosno samo u slučajevima kada su aktivnosti povezane s područjima studiranja.

GRAFIKON 6. Vrednovanje volonterskog rada studenata

ZAKLJUČAK

Rezultati ovoga istraživanja prije svega upućuju na potrebu unaprjeđenja informiranja studenata i studentica o volontiranju i (međunarodnim) volonterskim treninzima za mlade. Jednako tako, postoji interes za informiranjem i stručnim usavršavanjem nastavnika o temama volontiranja studenata i društveno korisnog učenja kao nastavne metode. Stoga se predlaže osmisliti aktivnosti s ciljem unaprjeđenja informiranja i studenata i akademskog osoblja o temi volontiranja te razmisliti o uvođenju stručnog usavršavanja nastavnika o društveno korisnom učenju i implementaciji volonterskih aktivnosti u nastavne sadržaje kroz projekte društveno korisnog učenja.

U želji da se otkrije za koje aktivnosti postoji interes kod studenata, doznalo se da je studentima povezanost volonterskih aktivnosti s područjem studiranja važna koliko i nevažna, što upućuje na to da im je u budućnosti potrebno podjednako omogućiti da se uključe u aktivnosti i jedne, i druge vrste. Promatrajući razdoblja i vrijeme u kojima studenti planiraju volontirati, vidimo da dominira želja za uključivanjem u kratkoročne aktivnosti. Promatrajući vrste aktivnosti uočili smo da dominiraju one humanitarnog karaktera, a potom aktivnosti koje uključuju

rad s djecom. Neznatna prednost daje se aktivnostima koje organiziraju sami studenti, ali trećina ispitanih želi se uključiti u aktivnosti koje organiziraju nastavnici na Sveučilištu. Podjednako je izražen interes i za aktivnosti u zajednici, a potom i u inozemstvu. Interes postoji i za kulturno-umjetničke sadržaje, sportske, aktivnosti zaštite okoliša, volontiranje u području socijalne skrbi te sa starima i nemoćnima. S obzirom na to da su studentice više senzibilizirane za pitanja volontiranja, potrebni su dodatni naponi da se ova problematika osvijesti i kod dijela muške studentske populacije, ali ujedno i da se provjeri postoji li ravnoteža u postojećoj ponudi volonterskih aktivnosti koje bi jednako privukle žene i muškarce.

Oni koji ne planiraju volontirati, kao glavni razlog navode nedostatak vremena uzrokovan radom (jer moraju raditi uz studij), obiteljskim obavezama (imaju djecu) ili opterećenošću učenjem koje im ne ostavlja slobodnog vremena, no takvih je studenata malo. Daleko više je onih koji se planiraju uključiti u volonterske aktivnosti. Iako čak 81% nastavnika navodi kako potiče volontiranje studenata, dio studenata nikada nije čuo na nastavi poziv na volontiranje. Značajno su većim dijelom to studenti-nevolonteri. Kako je sličan rezultat dobiven i u istraživanju studenata Sveučilišta u Zagrebu, može se pretpostaviti da pozivanje studenata na volontiranje tijekom nastave ima važnu (iako ne nužno i presudnu) ulogu. U prilog tome govori i činjenica da 87% studenata inicijativu pozivanja na volontiranje smatra korisnom ili vrlo korisnom.

Usporedba stavova nastavnika i studenata pokazala je da obje skupine prepoznaju osobni i društveni značaj volontiranja za sveučilišnu te za širu zajednicu. Studenti-nevolonteri značajno su manje uvjereni da se studentima-volonterima može povjeriti ozbiljan posao, ali tako ne misle i studenti-volonteri. Oni su uvjereni da im se mogu povjeriti ozbiljni, odnosno složeni i odgovorni poslovi, što se također pokazalo u istraživanju Mažar (2011).

Studenti bi željeli da se društveno korisno učenje razvija na Sveučilištu, i to tako da na svakom studijskom programu postoje kolegiji koji koriste tu nastavnu metodu te na način da se volontiranje organizira u obliku izbornog kolegija. Dio nastavnika izražava spremnost i želju da takve oblike rada uvrsti u nastavu, ali na način da im se osigura stručna, administrativna ili logistička pomoć. Svi se slažu da odgovornost za razvoj volonterstva na Sveučilištu leži na nastavnicima, ali se izražava i potreba da im neka stručna služba za to osigura podršku. Izražavajući stavove o načinu nagrađivanja (a time i poticanja) volontiranja, obje skupine daju prednost pisanim potvrdama i zahvalnicama nad ostalim oblicima nagrađivanja, što je prethodno pokazalo i istraživanje Kotlar i Ćulum (2014). Podrška ostalim

oblicima nagrađivanja (nagrade odjela, rektora, simbolične nagrade poput poklon-bonova, itd.) također postoji, ali je značajno slabija u skupini nastavnika kada je u pitanju oslobađanje od neke obaveze na kolegiju s kojim je volontiranje povezano. Obje skupine nisu sklone dodjeli ECTS bodova za volonterske aktivnosti, iako je to često prisutna praksa na brojnim inozemnim sveučilištima u svrhu podrške raznim oblicima neformalnog učenja. Uobičajeno, kada se razmatraju pitanja formalnog priznavanja neformalnih oblika učenja, javlja se oprez povezan sa strahom od moguće zlorporabe. Navedenu bi praksu iz tog razloga bilo šteta u potpunosti odbaciti. Umjesto toga, savjetuje se formiranje jasnih i transparentnih kriterija koji će omogućiti priznavanje ECTS bodova za ove oblike učenja bez mogućnosti zlorporabe. Prethodno istraživanje Kotlar i Čulum (2014) identificiralo je da studenti oslobađanje od neke obaveze na kolegiju ili dodjelu ECTS bodova predlažu samo u slučajevima kada su aktivnosti povezane s područjima studiranja, kao i uključivanje studentskih predstavnika u te postupke, što bi se i ovdje moglo uzeti u obzir.

Prilog 1: Usporedba stavova studenata i nastavnika o volontiranju i vrednovanju volonterskog rada studenata

	Tvrdnje	N _(studenti) = 340 N _(nastavnici) = 136	M	SD	Mann-Whitney U Test p < .00170*			Clifford delta
					U	z	p	
1.	Studenti-volonteri mogu pomoći u rješavanju problema lokalne zajednice.	Studenti	3.26	.62	18939.00	3.08	.002	-.18
		Nastavnici	3.49	.54				
2.	Volontiranje studentima omogućuje direktno učenje putem iskustva.	Studenti	3.65	.53	21829.00	-.95	.341	-.05
		Nastavnici	3.49	.54				
3.	Studenti bi se tijekom studija trebali usmjeriti na učenje, ne bi trebali trošiti vrijeme na sporedne aktivnosti poput volontiranja.	Studenti	1.67	.73	23073.50	.03	.973	.00
		Nastavnici	1.66	.69				

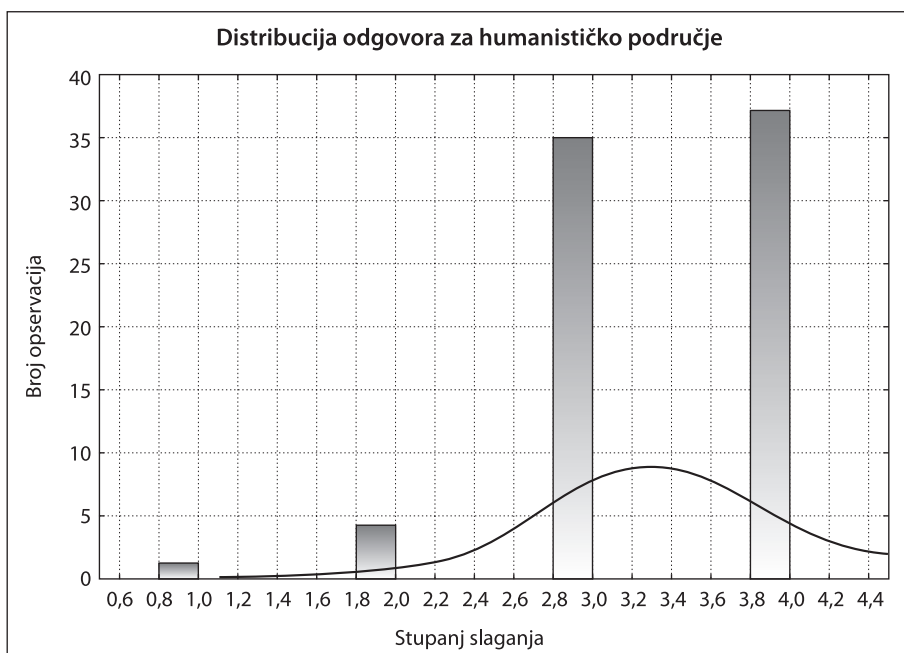
4.	Studentima - volonterima se može povjeriti ozbiljan posao.	Studenti	3.20	.68	18926.50	-3.09	.002	.18																																																																																										
		Nastavnici	2.96	.71					5.	Studenti-volonteri mogu pomoći u organizaciji i provedbi raznovrsnih aktivnosti na Sveučilištu.	Studenti	3.63	.54	21100.50	-1.49	.136	.09	Nastavnici	3.54	.56	6.	Volontirajući studenti mogu steći nova poznanstva koja im mogu pomoći u poslu ili karijeri.	Studenti	3.75	.50	21675.00	-1.07	.287	.06	Nastavnici	3.68	.54	7.	Volontirati mogu uglavnom oni studenti koji financijski dobro stoje.	Studenti	1.71	.89	21376.00	1.29	.198	-.08	Nastavnici	1.76	.76	8.	Preporučio bih svakom studentu da se uključi u neke volonterske aktivnosti.	Studenti	3.48	.64	21806.00	.97	.333	-.06	Nastavnici	3.54	.63	9.	Volontiranjem studenti razvijaju vještine i ključne kompetencije.	Studenti	3.56	.59	22130.00	-.73	.465	.04	Nastavnici	3.52	.57	10.	Rad studentskih predstavnika treba poticati i podržavati jednako kao i svaki drugi volonterski rad.	Studenti	3.48	.63	22468.00	.48	.631	-.03	Nastavnici	3.53	.57	11.	Volontiranje studentima omogućuje da istraže različite karijerne opcije.	Studenti	3.47	.61	21490.00	-1.20	.229	.07	Nastavnici	3.37	.69	12.	Izvođenje dijela nastave u suradnji sa zajednicom (društveno korisno učenje) je oblik učenja koji treba razvijati na našem Sveučilištu.	Studenti	3.53	.61	20372.50
5.	Studenti-volonteri mogu pomoći u organizaciji i provedbi raznovrsnih aktivnosti na Sveučilištu.	Studenti	3.63	.54	21100.50	-1.49	.136	.09																																																																																										
		Nastavnici	3.54	.56					6.	Volontirajući studenti mogu steći nova poznanstva koja im mogu pomoći u poslu ili karijeri.	Studenti	3.75	.50	21675.00	-1.07	.287	.06	Nastavnici	3.68	.54	7.	Volontirati mogu uglavnom oni studenti koji financijski dobro stoje.	Studenti	1.71	.89	21376.00	1.29	.198	-.08	Nastavnici	1.76	.76	8.	Preporučio bih svakom studentu da se uključi u neke volonterske aktivnosti.	Studenti	3.48	.64	21806.00	.97	.333	-.06	Nastavnici	3.54	.63	9.	Volontiranjem studenti razvijaju vještine i ključne kompetencije.	Studenti	3.56	.59	22130.00	-.73	.465	.04	Nastavnici	3.52	.57	10.	Rad studentskih predstavnika treba poticati i podržavati jednako kao i svaki drugi volonterski rad.	Studenti	3.48	.63	22468.00	.48	.631	-.03	Nastavnici	3.53	.57	11.	Volontiranje studentima omogućuje da istraže različite karijerne opcije.	Studenti	3.47	.61	21490.00	-1.20	.229	.07	Nastavnici	3.37	.69	12.	Izvođenje dijela nastave u suradnji sa zajednicom (društveno korisno učenje) je oblik učenja koji treba razvijati na našem Sveučilištu.	Studenti	3.53	.61	20372.50	-2.03	.043	.12	Nastavnici	3.38	.66						
6.	Volontirajući studenti mogu steći nova poznanstva koja im mogu pomoći u poslu ili karijeri.	Studenti	3.75	.50	21675.00	-1.07	.287	.06																																																																																										
		Nastavnici	3.68	.54					7.	Volontirati mogu uglavnom oni studenti koji financijski dobro stoje.	Studenti	1.71	.89	21376.00	1.29	.198	-.08	Nastavnici	1.76	.76	8.	Preporučio bih svakom studentu da se uključi u neke volonterske aktivnosti.	Studenti	3.48	.64	21806.00	.97	.333	-.06	Nastavnici	3.54	.63	9.	Volontiranjem studenti razvijaju vještine i ključne kompetencije.	Studenti	3.56	.59	22130.00	-.73	.465	.04	Nastavnici	3.52	.57	10.	Rad studentskih predstavnika treba poticati i podržavati jednako kao i svaki drugi volonterski rad.	Studenti	3.48	.63	22468.00	.48	.631	-.03	Nastavnici	3.53	.57	11.	Volontiranje studentima omogućuje da istraže različite karijerne opcije.	Studenti	3.47	.61	21490.00	-1.20	.229	.07	Nastavnici	3.37	.69	12.	Izvođenje dijela nastave u suradnji sa zajednicom (društveno korisno učenje) je oblik učenja koji treba razvijati na našem Sveučilištu.	Studenti	3.53	.61	20372.50	-2.03	.043	.12	Nastavnici	3.38	.66																		
7.	Volontirati mogu uglavnom oni studenti koji financijski dobro stoje.	Studenti	1.71	.89	21376.00	1.29	.198	-.08																																																																																										
		Nastavnici	1.76	.76					8.	Preporučio bih svakom studentu da se uključi u neke volonterske aktivnosti.	Studenti	3.48	.64	21806.00	.97	.333	-.06	Nastavnici	3.54	.63	9.	Volontiranjem studenti razvijaju vještine i ključne kompetencije.	Studenti	3.56	.59	22130.00	-.73	.465	.04	Nastavnici	3.52	.57	10.	Rad studentskih predstavnika treba poticati i podržavati jednako kao i svaki drugi volonterski rad.	Studenti	3.48	.63	22468.00	.48	.631	-.03	Nastavnici	3.53	.57	11.	Volontiranje studentima omogućuje da istraže različite karijerne opcije.	Studenti	3.47	.61	21490.00	-1.20	.229	.07	Nastavnici	3.37	.69	12.	Izvođenje dijela nastave u suradnji sa zajednicom (društveno korisno učenje) je oblik učenja koji treba razvijati na našem Sveučilištu.	Studenti	3.53	.61	20372.50	-2.03	.043	.12	Nastavnici	3.38	.66																														
8.	Preporučio bih svakom studentu da se uključi u neke volonterske aktivnosti.	Studenti	3.48	.64	21806.00	.97	.333	-.06																																																																																										
		Nastavnici	3.54	.63					9.	Volontiranjem studenti razvijaju vještine i ključne kompetencije.	Studenti	3.56	.59	22130.00	-.73	.465	.04	Nastavnici	3.52	.57	10.	Rad studentskih predstavnika treba poticati i podržavati jednako kao i svaki drugi volonterski rad.	Studenti	3.48	.63	22468.00	.48	.631	-.03	Nastavnici	3.53	.57	11.	Volontiranje studentima omogućuje da istraže različite karijerne opcije.	Studenti	3.47	.61	21490.00	-1.20	.229	.07	Nastavnici	3.37	.69	12.	Izvođenje dijela nastave u suradnji sa zajednicom (društveno korisno učenje) je oblik učenja koji treba razvijati na našem Sveučilištu.	Studenti	3.53	.61	20372.50	-2.03	.043	.12	Nastavnici	3.38	.66																																										
9.	Volontiranjem studenti razvijaju vještine i ključne kompetencije.	Studenti	3.56	.59	22130.00	-.73	.465	.04																																																																																										
		Nastavnici	3.52	.57					10.	Rad studentskih predstavnika treba poticati i podržavati jednako kao i svaki drugi volonterski rad.	Studenti	3.48	.63	22468.00	.48	.631	-.03	Nastavnici	3.53	.57	11.	Volontiranje studentima omogućuje da istraže različite karijerne opcije.	Studenti	3.47	.61	21490.00	-1.20	.229	.07	Nastavnici	3.37	.69	12.	Izvođenje dijela nastave u suradnji sa zajednicom (društveno korisno učenje) je oblik učenja koji treba razvijati na našem Sveučilištu.	Studenti	3.53	.61	20372.50	-2.03	.043	.12	Nastavnici	3.38	.66																																																						
10.	Rad studentskih predstavnika treba poticati i podržavati jednako kao i svaki drugi volonterski rad.	Studenti	3.48	.63	22468.00	.48	.631	-.03																																																																																										
		Nastavnici	3.53	.57					11.	Volontiranje studentima omogućuje da istraže različite karijerne opcije.	Studenti	3.47	.61	21490.00	-1.20	.229	.07	Nastavnici	3.37	.69	12.	Izvođenje dijela nastave u suradnji sa zajednicom (društveno korisno učenje) je oblik učenja koji treba razvijati na našem Sveučilištu.	Studenti	3.53	.61	20372.50	-2.03	.043	.12	Nastavnici	3.38	.66																																																																		
11.	Volontiranje studentima omogućuje da istraže različite karijerne opcije.	Studenti	3.47	.61	21490.00	-1.20	.229	.07																																																																																										
		Nastavnici	3.37	.69					12.	Izvođenje dijela nastave u suradnji sa zajednicom (društveno korisno učenje) je oblik učenja koji treba razvijati na našem Sveučilištu.	Studenti	3.53	.61	20372.50	-2.03	.043	.12	Nastavnici	3.38	.66																																																																														
12.	Izvođenje dijela nastave u suradnji sa zajednicom (društveno korisno učenje) je oblik učenja koji treba razvijati na našem Sveučilištu.	Studenti	3.53	.61	20372.50	-2.03	.043	.12																																																																																										
		Nastavnici	3.38	.66																																																																																														

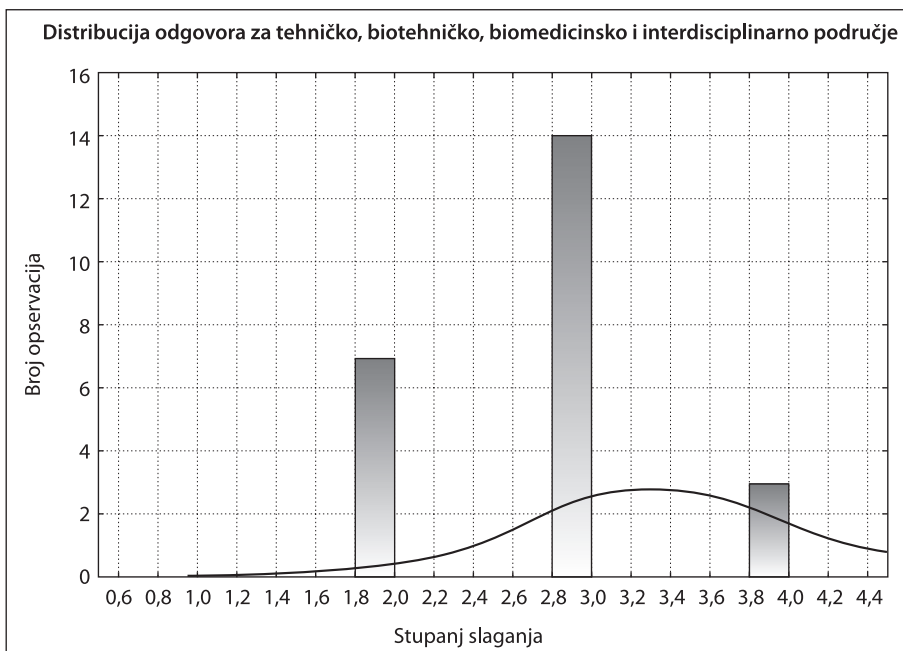
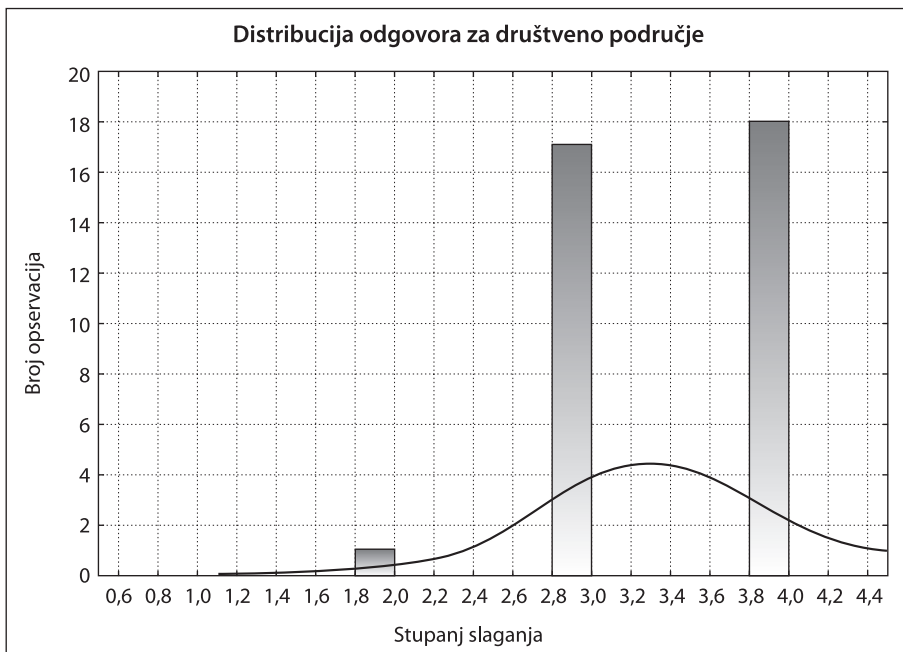
13.	Na svakom studijskom programu bi trebali postojati kolegiji u okviru kojih bi studenti bili uključeni u različite oblike društveno korisnog učenja.	Studenti	3.46	.68	17653.00	-4.03	.000*	.24																																																																		
		Nastavnici	3.16	.72					14.	Smatram da izvođenje dijela nastave u suradnji sa zajednicom zahtijeva puno više pripremanja i administrativnog rada nastavnika.	Studenti	2.88	.77	19759.00	2.48	.013	-.15	Nastavnici	3.09	.69	15.	Volontiranje bi trebalo organizirati kroz nastavu kao izborni kolegij.	Studenti	3.09	.84	13808.50	-6.87	.000*	.40	Nastavnici	2.41	.91	16.	Važno je da su volonterske aktivnosti u koje se uključuju studenti povezane s područjem studiranja.	Studenti	2.54	.95	22184.50	.69	.490	-.04	Nastavnici	2.61	.84	17.	Uvrštavanje volonterskih aktivnosti u nastavu dodatno opterećuje nastavne programe.	Studenti	2.29	.89	20025.00	2.28	.022	-.13	Nastavnici	2.48	.81	18.	Nastavnici trebaju pružiti priliku studentima da volontiraju u raznim događanjima na Sveučilištu.	Studenti	3.45	.59	21768.00	1.00	.319	-.06	Nastavnici	3.52	.56	19.	Za volontiranje bi trebala biti zadužena zasebna služba na Sveučilištu.	Studenti	2.93	.86	19147,00
14.	Smatram da izvođenje dijela nastave u suradnji sa zajednicom zahtijeva puno više pripremanja i administrativnog rada nastavnika.	Studenti	2.88	.77	19759.00	2.48	.013	-.15																																																																		
		Nastavnici	3.09	.69					15.	Volontiranje bi trebalo organizirati kroz nastavu kao izborni kolegij.	Studenti	3.09	.84	13808.50	-6.87	.000*	.40	Nastavnici	2.41	.91	16.	Važno je da su volonterske aktivnosti u koje se uključuju studenti povezane s područjem studiranja.	Studenti	2.54	.95	22184.50	.69	.490	-.04	Nastavnici	2.61	.84	17.	Uvrštavanje volonterskih aktivnosti u nastavu dodatno opterećuje nastavne programe.	Studenti	2.29	.89	20025.00	2.28	.022	-.13	Nastavnici	2.48	.81	18.	Nastavnici trebaju pružiti priliku studentima da volontiraju u raznim događanjima na Sveučilištu.	Studenti	3.45	.59	21768.00	1.00	.319	-.06	Nastavnici	3.52	.56	19.	Za volontiranje bi trebala biti zadužena zasebna služba na Sveučilištu.	Studenti	2.93	.86	19147,00	-2.93	.003	.18	Nastavnici	2.68	.82						
15.	Volontiranje bi trebalo organizirati kroz nastavu kao izborni kolegij.	Studenti	3.09	.84	13808.50	-6.87	.000*	.40																																																																		
		Nastavnici	2.41	.91					16.	Važno je da su volonterske aktivnosti u koje se uključuju studenti povezane s područjem studiranja.	Studenti	2.54	.95	22184.50	.69	.490	-.04	Nastavnici	2.61	.84	17.	Uvrštavanje volonterskih aktivnosti u nastavu dodatno opterećuje nastavne programe.	Studenti	2.29	.89	20025.00	2.28	.022	-.13	Nastavnici	2.48	.81	18.	Nastavnici trebaju pružiti priliku studentima da volontiraju u raznim događanjima na Sveučilištu.	Studenti	3.45	.59	21768.00	1.00	.319	-.06	Nastavnici	3.52	.56	19.	Za volontiranje bi trebala biti zadužena zasebna služba na Sveučilištu.	Studenti	2.93	.86	19147,00	-2.93	.003	.18	Nastavnici	2.68	.82																		
16.	Važno je da su volonterske aktivnosti u koje se uključuju studenti povezane s područjem studiranja.	Studenti	2.54	.95	22184.50	.69	.490	-.04																																																																		
		Nastavnici	2.61	.84					17.	Uvrštavanje volonterskih aktivnosti u nastavu dodatno opterećuje nastavne programe.	Studenti	2.29	.89	20025.00	2.28	.022	-.13	Nastavnici	2.48	.81	18.	Nastavnici trebaju pružiti priliku studentima da volontiraju u raznim događanjima na Sveučilištu.	Studenti	3.45	.59	21768.00	1.00	.319	-.06	Nastavnici	3.52	.56	19.	Za volontiranje bi trebala biti zadužena zasebna služba na Sveučilištu.	Studenti	2.93	.86	19147,00	-2.93	.003	.18	Nastavnici	2.68	.82																														
17.	Uvrštavanje volonterskih aktivnosti u nastavu dodatno opterećuje nastavne programe.	Studenti	2.29	.89	20025.00	2.28	.022	-.13																																																																		
		Nastavnici	2.48	.81					18.	Nastavnici trebaju pružiti priliku studentima da volontiraju u raznim događanjima na Sveučilištu.	Studenti	3.45	.59	21768.00	1.00	.319	-.06	Nastavnici	3.52	.56	19.	Za volontiranje bi trebala biti zadužena zasebna služba na Sveučilištu.	Studenti	2.93	.86	19147,00	-2.93	.003	.18	Nastavnici	2.68	.82																																										
18.	Nastavnici trebaju pružiti priliku studentima da volontiraju u raznim događanjima na Sveučilištu.	Studenti	3.45	.59	21768.00	1.00	.319	-.06																																																																		
		Nastavnici	3.52	.56					19.	Za volontiranje bi trebala biti zadužena zasebna služba na Sveučilištu.	Studenti	2.93	.86	19147,00	-2.93	.003	.18	Nastavnici	2.68	.82																																																						
19.	Za volontiranje bi trebala biti zadužena zasebna služba na Sveučilištu.	Studenti	2.93	.86	19147,00	-2.93	.003	.18																																																																		
		Nastavnici	2.68	.82																																																																						

20.	Za volontiranje studenata bi trebao biti zadužen Studentski zbor.	Studenti	2.44	.89	22813.00	.23	.821	-.01																																																																														
		Nastavnici	2.46	.79					21.	Nitko ne treba biti posebno zadužen za volontiranje na Sveučilištu jer to nema nikakve veze sa studiranjem.	Studenti	1.78	.90	22955.00	-.12	.903	.00	Nastavnici	1.74	.83	22.	Nastavnici trebaju poticati studente na volontiranje na različite načine.	Studenti	3.25	.72	22197.50	.68	.496	-.04	Nastavnici	3.32	.66	23.	Nastavnici imaju previše posla da bi se bavili studentskim volontiranjem.	Studenti	2.03	.85	17044.50	4.48	.000*	-.26	Nastavnici	2.43	.80	24.	Volontiranje ne treba nagrađivati jer su dobrobiti volontiranja dovoljna nagrada svima.	Studenti	2.69	.96	20037.00	-2.27	.023	.13	Nastavnici	2.46	.86	25.	Volontiranje studenata treba nagrađivati rektorovom nagradom i/ili nagradama koje dodjeljuju odjeli.	Studenti	2.48	.99	20946.00	1.60	.109	-.09	Nastavnici	2.66	.89	26.	Volontiranje studenata treba nagrađivati sudjelovanjem u nagradnom putovanju, poklonbonom Sveučilišne knjižare i sl.	Studenti	2.70	.97	22294.50	-.61	.543	.04	Nastavnici	2.65	.91	27.	Volontiranje studenata treba nagrađivati dodjelom pisanih potvrda, pohvalnica ili zahvalnica.	Studenti	3.10	.84	22897.00
21.	Nitko ne treba biti posebno zadužen za volontiranje na Sveučilištu jer to nema nikakve veze sa studiranjem.	Studenti	1.78	.90	22955.00	-.12	.903	.00																																																																														
		Nastavnici	1.74	.83					22.	Nastavnici trebaju poticati studente na volontiranje na različite načine.	Studenti	3.25	.72	22197.50	.68	.496	-.04	Nastavnici	3.32	.66	23.	Nastavnici imaju previše posla da bi se bavili studentskim volontiranjem.	Studenti	2.03	.85	17044.50	4.48	.000*	-.26	Nastavnici	2.43	.80	24.	Volontiranje ne treba nagrađivati jer su dobrobiti volontiranja dovoljna nagrada svima.	Studenti	2.69	.96	20037.00	-2.27	.023	.13	Nastavnici	2.46	.86	25.	Volontiranje studenata treba nagrađivati rektorovom nagradom i/ili nagradama koje dodjeljuju odjeli.	Studenti	2.48	.99	20946.00	1.60	.109	-.09	Nastavnici	2.66	.89	26.	Volontiranje studenata treba nagrađivati sudjelovanjem u nagradnom putovanju, poklonbonom Sveučilišne knjižare i sl.	Studenti	2.70	.97	22294.50	-.61	.543	.04	Nastavnici	2.65	.91	27.	Volontiranje studenata treba nagrađivati dodjelom pisanih potvrda, pohvalnica ili zahvalnica.	Studenti	3.10	.84	22897.00	.16	.870	.00	Nastavnici	3.13	.77						
22.	Nastavnici trebaju poticati studente na volontiranje na različite načine.	Studenti	3.25	.72	22197.50	.68	.496	-.04																																																																														
		Nastavnici	3.32	.66					23.	Nastavnici imaju previše posla da bi se bavili studentskim volontiranjem.	Studenti	2.03	.85	17044.50	4.48	.000*	-.26	Nastavnici	2.43	.80	24.	Volontiranje ne treba nagrađivati jer su dobrobiti volontiranja dovoljna nagrada svima.	Studenti	2.69	.96	20037.00	-2.27	.023	.13	Nastavnici	2.46	.86	25.	Volontiranje studenata treba nagrađivati rektorovom nagradom i/ili nagradama koje dodjeljuju odjeli.	Studenti	2.48	.99	20946.00	1.60	.109	-.09	Nastavnici	2.66	.89	26.	Volontiranje studenata treba nagrađivati sudjelovanjem u nagradnom putovanju, poklonbonom Sveučilišne knjižare i sl.	Studenti	2.70	.97	22294.50	-.61	.543	.04	Nastavnici	2.65	.91	27.	Volontiranje studenata treba nagrađivati dodjelom pisanih potvrda, pohvalnica ili zahvalnica.	Studenti	3.10	.84	22897.00	.16	.870	.00	Nastavnici	3.13	.77																		
23.	Nastavnici imaju previše posla da bi se bavili studentskim volontiranjem.	Studenti	2.03	.85	17044.50	4.48	.000*	-.26																																																																														
		Nastavnici	2.43	.80					24.	Volontiranje ne treba nagrađivati jer su dobrobiti volontiranja dovoljna nagrada svima.	Studenti	2.69	.96	20037.00	-2.27	.023	.13	Nastavnici	2.46	.86	25.	Volontiranje studenata treba nagrađivati rektorovom nagradom i/ili nagradama koje dodjeljuju odjeli.	Studenti	2.48	.99	20946.00	1.60	.109	-.09	Nastavnici	2.66	.89	26.	Volontiranje studenata treba nagrađivati sudjelovanjem u nagradnom putovanju, poklonbonom Sveučilišne knjižare i sl.	Studenti	2.70	.97	22294.50	-.61	.543	.04	Nastavnici	2.65	.91	27.	Volontiranje studenata treba nagrađivati dodjelom pisanih potvrda, pohvalnica ili zahvalnica.	Studenti	3.10	.84	22897.00	.16	.870	.00	Nastavnici	3.13	.77																														
24.	Volontiranje ne treba nagrađivati jer su dobrobiti volontiranja dovoljna nagrada svima.	Studenti	2.69	.96	20037.00	-2.27	.023	.13																																																																														
		Nastavnici	2.46	.86					25.	Volontiranje studenata treba nagrađivati rektorovom nagradom i/ili nagradama koje dodjeljuju odjeli.	Studenti	2.48	.99	20946.00	1.60	.109	-.09	Nastavnici	2.66	.89	26.	Volontiranje studenata treba nagrađivati sudjelovanjem u nagradnom putovanju, poklonbonom Sveučilišne knjižare i sl.	Studenti	2.70	.97	22294.50	-.61	.543	.04	Nastavnici	2.65	.91	27.	Volontiranje studenata treba nagrađivati dodjelom pisanih potvrda, pohvalnica ili zahvalnica.	Studenti	3.10	.84	22897.00	.16	.870	.00	Nastavnici	3.13	.77																																										
25.	Volontiranje studenata treba nagrađivati rektorovom nagradom i/ili nagradama koje dodjeljuju odjeli.	Studenti	2.48	.99	20946.00	1.60	.109	-.09																																																																														
		Nastavnici	2.66	.89					26.	Volontiranje studenata treba nagrađivati sudjelovanjem u nagradnom putovanju, poklonbonom Sveučilišne knjižare i sl.	Studenti	2.70	.97	22294.50	-.61	.543	.04	Nastavnici	2.65	.91	27.	Volontiranje studenata treba nagrađivati dodjelom pisanih potvrda, pohvalnica ili zahvalnica.	Studenti	3.10	.84	22897.00	.16	.870	.00	Nastavnici	3.13	.77																																																						
26.	Volontiranje studenata treba nagrađivati sudjelovanjem u nagradnom putovanju, poklonbonom Sveučilišne knjižare i sl.	Studenti	2.70	.97	22294.50	-.61	.543	.04																																																																														
		Nastavnici	2.65	.91					27.	Volontiranje studenata treba nagrađivati dodjelom pisanih potvrda, pohvalnica ili zahvalnica.	Studenti	3.10	.84	22897.00	.16	.870	.00	Nastavnici	3.13	.77																																																																		
27.	Volontiranje studenata treba nagrađivati dodjelom pisanih potvrda, pohvalnica ili zahvalnica.	Studenti	3.10	.84	22897.00	.16	.870	.00																																																																														
		Nastavnici	3.13	.77																																																																																		

28.	Volontiranje studenata treba nagrađivati dodjelom ECTS bodova.	Studenti	2.59	1.07	19236.00	-2.86	.004	-.17
		Nastavnici	2.28	.99				
29.	Volontiranje studenata treba nagrađivati oslobođanjem nekih od obaveza na kolegiju s kojim je volontiranje povezano.	Studenti	2.84	.98	17425.00	-4.20	.000*	.25
		Nastavnici	2.43	.93				

Prilog 2. Distribucija odgovora nastavnika prema područjima znanosti na čestici br. 22 („Nastavnici trebaju poticati studente na volontiranje na različite načine“)

IZVORI

- ĆULUM, B. i LEDIĆ, J. 2010a. *Civilna misija sveučilišta: Element u tragovima*, Filozofski fakultet u Rijeci, Rijeka.
- ĆULUM, B. i LEDIĆ, J. 2010b. Učenje zalaganjem u zajednici - integracija visokoškolske nastave i zajednice u procesu obrazovanja društveno odgovornih i aktivnih građana, *Revija za socijalnu politiku*, 17, (1), 71-88.
- ĆULUM, B. i LEDIĆ, J. 2011. *Sveučilišni nastavnici i civilna misija sveučilišta*, Filozofski fakultet u Rijeci, Rijeka.
- ELLISON, F. i KERR, H. 2014. *The Student Volunteering Landscape*. National Union of Students, London.
- HASKI-LEVENTHAL, D., CNAAN, R.A., HANDY, F. i sur. 2008. Students' Vocational Choices and Voluntary Action: A 12-Nation Study. *Voluntas* 19. 1-21.
- HASKI-LEVENTHAL, D., GRÖNLUND, H., HOLMES, K. i sur. 2010. Service-Learning: Findings From a 14-Nation Study. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, 22, 161-179.
- HOLDSWORTH, C. i QUINN, J. 2010. Student volunteering in English higher education. *Studies in Higher Education*, 35, 1. 113–127.
- JAKŠIĆ, K. i PENEZIĆ, Z. 2016. *Volunteers' personality and their motivation for volunteering*. Poster predstavljen na "18th European Conference on Personality", Timisoara, Romania.
- KOTLAR, V. i BULJAN, I. 2013. *Sudjelovanje studenata u upravljanju visokim obrazovanjem*, Zagreb: AMPEU, publikacija Hrvatske stručne skupine za bolonjski proces, str. 4-15.
- KOTLAR, V. i ĆULUM, B. 2014. Vrednovanje izvannastavnih aktivnosti: pogled iz studentske perspektive, *Suvremene teme*, 7, (1). 30-55.
- LAMSAM, G.D. 1999. Development of a service-learning program. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 63, (1), 41-45.
- MAŽAR, J. 2011. *Osobine ličnosti adolescenata volontera i ne-volontera*. Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za psihologiju.
- MIKELIĆ PRERADOVIĆ, N. 2009. *Učenjem do društva znanja : teorija i praksa društveno korisnog učenja*. Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti, Zavod za informacijske studije, Zagreb.
- POLOŠKI VOKIĆ N., MARIĆ I. i HORVAT G. 2013. Motivacija za volontiranje – jesu li motivi za volontiranje povezani sa spolom, ličnosti i područjem studiranja? *Revija za socijalnu politiku*, 20, (3), 225-252.

- SANTORA, M. 2008. At Columbia, student mix studies with volunteer work, for credits. *New York Times*, 09/11/2008, p1, 0p.
- SKOČIĆ MIHIĆ, S., LONČAREVIĆ, D. i RUDELIĆ, A. 2011. Volontiranje studenata s djecom i mladima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama, *Ljetopis socijalnog rada*, 18, (3), 579-600.
- WILSON, J. 2000. Volunteering. *Annual Review of Sociology*, 26. 215–240.
- ZRINŠČAK S. i LAKOŠ I. 2012. Volontiranje studenata u Zagrebu u komparativnom kontekstu. *Revija za socijalnu politiku*, 19, (1). 2012.

ATTITUDES TOWARDS VOLUNTEERING ASSESSMENT OF STUDENTS' VOLUNTEERING AT THE UNIVERSITY OF ZADAR

In research on volunteering and assessment of students' volunteer work conducted at the University of Zadar participated 340 students of almost all undergraduate and graduate studies and 136 academics from different fields of science and different academic ranks. Results are showing that in the period from beginning of studying, 53% of examined students have volunteered. They have different volunteering experiences, not only at University and in community, but also abroad. Connections between volunteering activities and the field of studying are equally important and unimportant, but what dominates is the desire for including in short-term and humanitarian activities, followed by activities that involve working with children and activities organized by the students themselves. One third of respondents plan to participate in activities that are organized by the professors on University, but also in activities in community and abroad. Interest also exists for cultural and artistic facilities, sport activities, activities involving protection of environment, volunteering in field of social care, and with elderly and infirm. Despite the expressed interest, the research shows that it is necessary to improve informing students about volunteering itself and youth volunteering trainings, especially in a group of students who do not do volunteering. Comparison of academics' and students' attitudes showed that both assemblies recognize personal and social importance of volunteering, both for academic as well as for the wider community. Professors are interested in informing and professional training about the theme of students' volunteering and service learning as a teaching method. Students expressed the desire for development of service learning on University in a way that there exist courses on each study program that would use the teaching method, and also to organize volunteering as an elective course. Part of the professors expresses their willingness to include such activities in classes, but also want to have professional, administrative or logistical assistance. Professors and students agreed with averment that it is necessary to reward (and thus encourage) volunteering. Both groups give priority to written receipts and acknowledgement over other forms of remuneration.

KEYWORDS: *students' volunteering, attitudes about volunteering, service learning, assessment of students' volunteer work, higher education*